

PAWEŁ CZAPLICKI

ORCID: 0000-0002-9782-7252

Uniwersytet w Białymstoku

REPREZENTACJA SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH Z UDZIAŁEM PROKURENTÓW I PEŁNOMOCNIKÓW

Abstrakt: Artykuł stanowi syntetyczny przegląd regulacji prawnych i poglądów doktryny dotyczących zasad udziału prokurentów i pełnomocników w procesie reprezentowania spółek kapitałowych. Artykuł został oparty na metodzie badań dogmatycznych i analizie danych zastanych. W artykule zostały przeanalizowane dwa problemy badawcze kluczowe dla wskazanej tematyki. Opracowanie jest przede wszystkim próbą odpowiedzi na pytanie, jakie są relacje pomiędzy regulacjami przewidzianymi w Kodeksie Spółek Handlowych a przepisami przewidzianymi w Kodeksie cywilnym w zakresie reprezentacji spółek kapitałowych przez prokurentów. Po drugie artykuł stanowi próbę odpowiedzi na pytanie, na jakich zasadach i w jakich okolicznościach dopuszczalne jest reprezentowanie spółek kapitałowych przez pełnomocników.

Słowa kluczowe: spółki kapitałowe, reprezentacja, prokurent, pełnomocnik

WPROWADZENIE

Reprezentacja jest jednym z podstawowych elementów konstrukcyjnych spółek kapitałowych, który w znacznym stopniu rzutuje na ich bieżące funkcjonowanie. Od spełnienia wymogów ustanowionych w ramach zasad reprezentacji spółki kapitałowej będzie bowiem zależało to, czy podjęta przez spółkę czynność jest ważna i skuteczna. Spółki kapitałowe będą reprezentowane przede wszystkim przez członków zarządu jako organu, który z mocy przepisów prawa jest uprawniony w imieniu spółki do składania oświadczeń woli w stosunku do osób trzecich. Przepisy prawa nie wykluczają jednakże udziału prokurentów i pełnomocników w procesie reprezentacji spółki kapitałowej. Szczegółowe warunki i zasady uczestnictwa w składaniu oświadczeń woli na zewnątrz spółki, to jest reprezentacji czynnej przez wskazane powyżej kategorie podmiotów, budzą jednakże w doktrynie prawa i praktyce liczne kontrowersje.

Niniejsze opracowanie oparte na dogmatycznej metodzie badawczej i analizie danych zastanych stanowi syntetyczny przegląd regulacji prawnych i poglądów

doktryny prezentowanych w kontekście zasad uczestnictwa prokurentów i pełnomocników w procesie reprezentacji spółek kapitałowych. Analizie poddano dwa problemy badawcze. Po pierwsze opracowanie stanowi próbę odpowiedzi na pytanie, jakie są relacje między regulacjami przewidzianymi w Kodeksie spółek handlowych¹ a przepisami przewidzianymi w Kodeksie cywilnym² dotyczącymi problematyki reprezentowania spółek kapitałowych przez prokurentów. Po drugie, na jakich zasadach i w jakich okolicznościach dopuszczalne jest reprezentowanie spółek kapitałowych przez ustanowionych w nich pełnomocników.

1. REPREZENTACJA SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH Z UDZIAŁEM PROKURENTÓW

Zgodnie z art. 205 k.s.h. jeżeli zarząd jest wieloosobowy, sposób reprezentowania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością określa umowa spółki. Jeżeli zaś umowa spółki nie zawiera żadnych postanowień w tym przedmiocie, do składania oświadczeń w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Przepisy doprecyzowują również, że powyższa regulacja nie wyłącza możliwości ustanowienia prokury oraz nie ogranicza praw prokurentów wynikających z przepisów o prokurze. Analogiczną regulację w stosunku do spółki akcyjnej możemy odnaleźć w art. 373 k.s.h. Wszelkie przedstawione poniżej rozważania na gruncie art. 205 k.s.h. będą odnosiły się zatem zarówno do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółki akcyjnej. Wskazane powyżej unormowania, choć mogłoby się wydawać jasne i klarowne, wywołują jednakże w doktrynie prawa i praktyce liczne problemy związane z ich stosowaniem.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na zagadnienie powoływania w spółkach kapitałowych prokurentów łącznych. Podstawowym problemem w ramach wskazanej powyżej tematyki jest potrzeba rozstrzygnięcia sporu, czy w przypadku powołania prokurentów łącznych, przy założeniu ich łącznego działania zgodnie z art. 205 § 1 k.s.h. z członkiem zarządu, wymagane jest jednoczesne działanie obu z nich. W doktrynie zarysowały się dwa odmienne stanowiska w tym zakresie. Zgodnie z pierwszym z nich, gdyby w spółce udzielono prokury łącznej jednolitej (i ustanowione były reguły reprezentacji łącznej określone w art. 205 § 1 k.s.h.), to w czynności z udziałem członka zarządu musi brać udział dwóch prokurentów³. Przy przyjęciu powyższego stanowiska rodzi się pytanie o rolę członka zarządu w procesie reprezentacji. Skoro bowiem dwaj prokurenci łącznie,

¹ Ustawa z 15 września 2000 roku — Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.).

² Ustawa z 23 kwietnia 1964 roku — Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.).

³ A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych*, t. 1. *Komentarz do art. 1–300*, Warszawa 2020, s. 1024.

w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego oraz art. 205 § 3 k.s.h., zdolni są do samodzielnej, skutecznej reprezentacji spółki, to udział członka zarządu w złożeniu stosownego oświadczenia woli staje się zbyteczny. Co prawda w piśmiennictwie przyznaje się tej tezie słuszność, to jest wskazuje się, że wystarczające w takiej sytuacji byłoby pominięcie członków zarządu i dokonanie czynności prawnej przez dwóch prokurentów, jednakże z powodu wzajemnej kontroli członek zarządu może wyrazić chęć partycypowania w dokonywanej czynności prawnej⁴. Jednocześnie wskazuje się, że zasada powyższa nie obowiązuje, gdy wprowadzona jest reprezentacja łączna z udziałem pełnomocnika. Zgodnie z wyrażanym w literaturze przedmiotu stanowiskiem wobec braku normy na wzór art. 205 § 3 k.s.h., odnoszącej się do prokurentów, pełnomocnik musi w takim przypadku współdziałać z członkiem zarządu⁵. Według innego poglądu powyższa teza o obowiązku uczestnictwa w procesie reprezentacji obu prokurentów łącznych nie zasługuje na aprobatę. Zdaniem jej oponentów występującą tu kolizję, o ile w ogóle można o niej mówić, dwóch zasad, to jest możliwości współdziałania członka zarządu wraz z prokurentem oraz łącznej reprezentacji prokurentów, należy rozstrzygnąć na korzyść rozwiązania wymagającego działania zgodnego z brzmieniem ustawy czy umowy spółki. Tym samym, jeżeli mamy do czynienia z reprezentacją łączną dwuosobową, w przypadku udzielenia prokury łącznej wystarczające jest działanie członka zarządu z jednym prokurentem⁶. Podkreśla się ponadto, że wniosek ten wynika z art. 205 § 1 zd. 2, który mówi o współdziałaniu zarządcy z prokurentem bez względu na to, czy ten ostatni dysponuje prokurą oddzielną czy też łączną⁷.

W kontekście zarysowanego powyżej problemu nie bez znaczenia wydaje się być wprowadzenie do Kodeksu cywilnego z dniem 1 stycznia 2017 roku przepisu art. 109⁴ § 1¹ k.c. Zgodnie z jego treścią prokura może obejmować umocowanie także albo wyłącznie do dokonywania czynności wspólnie z członkiem organu zarządzającego lub współnikiem uprawnionym do reprezentowania handlowej spółki osobowej. Tym samym ustawodawca dokonał jednoznacznego odróżnienia prokury mieszanej, która uprawnia do reprezentowania spółki kapitałowej przez prokurenta z innym prokurentem albo członkiem zarządu, od prokury łącznej, która do skutecznej reprezentacji spółki wymaga działania łącznie z innym prokurentem. Mając powyższe na uwadze, należy przyjąć, że w świetle obowiązujących obecnie przepisów prawa, to świadomie dokonywany przez spółkę wybór rodzaju udzielanej prokury powinien rzutować na sposób jej reprezentacji z udziałem prokurentów. Jeżeli bowiem spółka kapitałowa, mając świadomość różnicy między

⁴ *Ibidem*, s. 1025.

⁵ *Ibidem*.

⁶ R. Pabis, [w:] J. Bieniał *et al.*, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2019, s. 679; D. Kupryjańczyk, [w:] red. Z. Jara, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 809.

⁷ *Kodeks spółek handlowych*, t. 2A. *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 151–226*, red. A. Opalski, Warszawa 2018, s. 994.

prokurą mieszaną i łączną, celowo udziela tej drugiej, to trzeba byłoby przyjąć, że liczy się ona z konsekwencjami w postaci możliwości reprezentowania jej przez dwóch prokurentów łącznych wyłącznie, jeżeli składają oni oświadczenie woli obaj, w tym także jeżeli czynią to przy udziale członka zarządu, spełniając wymóg reprezentacji dwuosobowej poprzez jednoczesne działanie w rzeczywistości trzech osób. Jeżeli natomiast celem spółki kapitałowej jest umożliwienie jej prokurentowi reprezentowania spółki dwuosobowo — zarówno z innym prokurentem łącznym, jak i przy udziale wyłącznie członka zarządu — to należałoby rekomendować takiej spółce udzielenie prokury mieszanej, która daje szersze możliwości ukształtowania wariantów reprezentacji.

W konsekwencji w odniesieniu do wszystkich wpisanych w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prokur łącznych należałoby stosować wymogi stawiane w ramach pierwszego poglądu przytoczonego w niniejszej analizie. Natomiast wszystkim podmiotom, którym zależałoby na korzystaniu z możliwości objętych zakresem prokury mieszanej, należałoby doradzić zmianę zakresu udzielonej prokury na zgodny z obecnie obowiązującymi przepisami prawa. Komentarza wymaga w tym kontekście również pogląd, zgodnie z którym obowiązujący od dnia 1 stycznia 2017 roku przepis art. 109⁴ § 1¹ k.c. powoduje, że prokurent może obecnie współdziałać z członkiem organu zarządzającego spółki kapitałowej w ramach organicznej reprezentacji mieszanej, a więc na podstawie art. 205 § 1 zd. 2, tylko wówczas, gdy mocodawca udzielający prokury wyraźnie tak postanowi⁸. Z powyższym poglądem nie sposób się zgodzić. Sam fakt udzielenia prokury łącznej, mimo wskazanych powyżej konsekwencji, nie może bowiem uniemożliwiać współdziałania w procesie reprezentacji spółki kapitałowej prokurentów łącznych z członkami zarządu. Reprezentacja we wskazany powyżej sposób będzie możliwa z tym tylko zastrzeżeniem, że w złożeniu oświadczenia woli będzie musiało uczestniczyć co najmniej dwóch prokurentów łącznych, a dodatkowo będzie mógł wziąć w niej udział także członek zarządu. Zasadność powyższego twierdzenia wynika z brzmienia art. 205 § 1 zd. 2. W przepisie tym jasno sformułowano regułę, zgodnie z którą prawo do reprezentowania spółki kapitałowej przez członka zarządu łącznie z prokurentem może zostać zmodyfikowane wyłącznie przez umowę spółki. Tym samym akt powołania prokurenta, jakim będzie uchwała zarządu o ustanowieniu prokury, jest aktem zbyt niskiej rangi, aby modyfikować regulację ustawową, prowadząc do wyłączenia możliwości łącznej reprezentacji spółki przez członka zarządu z prokurentem, chyba że w akcie tym wprost przewidziano taką możliwość.

Kolejne zagadnienie, które jest poddawane analizie w piśmiennictwie, dotyczy tego, czy w przypadku powołania prokury samoistnej osoba, której takiej prokury udzielono, może reprezentować spółkę samodzielnie czy też zgodnie z art. 205 § 1

⁸ J. Grykiel, *Prokura łączna po nowelizacji*, „Monitor Prawniczy” 2018, nr 4, s. 186–187, 191–192.

k.s.h. także ją obowiązuje zasada reprezentacji łącznej. We wskazanym powyżej zakresie za dominujący należy uznać pogląd, zgodnie z którym z art. 205 § 3 k.s.h. wynika, że istnienie zasady reprezentowania spółki przez członków zarządu w sposób łączny nie ogranicza możliwości samodzielnego reprezentowania spółki przez prokurenta, jeżeli taki charakter ma udzielona mu prokura, ani nie stoi na przeszkodzie ustanowieniu prokury samoistnej⁹. Ponadto wskazuje się, że jeżeli umowa spółki nie modyfikuje sposobu reprezentacji spółki w stosunku do modelu kodeksowego lub jeżeli przewiduje ona w ślad za modelem kodeksowym reprezentację łączną (wieloosobową) spółki, w tym z udziałem prokurentów, nie wyklucza to ustanowienia prokury jednoosobowej (samoistnej) oraz w razie jej ustanowienia nie ogranicza prawa prokurentów jednoosobowych do reprezentowania spółki wynikających z przepisów kodeksu cywilnego o prokurze, to jest nie wyklucza skutecznej jednoosobowej reprezentacji przez nich spółki¹⁰. Podkreśla się również to, że nakaz współdziałania przy reprezentacji organicznej, zarówno wynikającej z ustawy, jak i umowy spółki, nie stoi na przeszkodzie ustanowieniu przez zarządców prokurentów bądź pełnomocników jednoosobowych¹¹. W literaturze przywołuje się w tym kontekście także to, że realizując prokurę jednoosobową, prokurent jest władny dokonać, oczywiście w granicach prokury, czynności w imieniu spółki samodzielnie, natomiast członek zarządu — przy przyjęciu reprezentacji łącznej — jest obowiązany zawsze współdziałać z drugą osobą¹². W konsekwencji jeżeli spółkę reprezentują łącznie członek zarządu i prokurent, samoistny udział zarządcy w dokonywanej czynności okazuje się w zasadzie zbędny, gdyż ten ostatni może skutecznie zobowiązać spółkę sam¹³. W piśmiennictwie można jednak spotkać także poglądy przeciwnie. Zgodnie z ich treścią, jeżeli w spółce obowiązuje zasada reprezentacji łącznej, konieczne jest zawsze współdziałanie (co najmniej) dwóch osób mających prawo reprezentacji spółki, przez co konieczne jest zawsze współdziałanie co najmniej dwóch prokurentów, nawet wówczas, gdy osobom tym udzielono prokury jednoosobowej¹⁴. W ramach powyższego sporu zdecydowanie należy opowiedzieć się za pierwszym z przytoczonych stanowisk. Skoro art. 205 § 3 k.s.h. wprost statuuje, że regulacje ustawowe oraz umowne nie ograniczają praw prokurentów wynikających z przepisów o prokurze, to nie powinna budzić wątpliwości możliwość jednoosobowego reprezentowania spółki przez prokurenta samoistnego. Jeżeli celem określonej spółki jest zagwarantowanie dwuosobowej reprezentacji w ramach każdej podejmowanej czynności, to spółka ta powinna

⁹ R. Pabis, *op. cit.*, s. 679.

¹⁰ A. Nowacki, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, t. 1. *Komentarz. Art. 151–206 KSH*, Warszawa 2018, s. 1191–1192.

¹¹ *Kodeks spółek handlowych...*, s. 992.

¹² D. Kupryjańczyk, *op. cit.*, s. 813.

¹³ *Kodeks spółek handlowych...*, s. 993.

¹⁴ A. Szajkowski, M. Tarska, [w:] S. Sołtysiński *et al.*, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, t. 2, Warszawa 2005, s. 504.

oprzeć swoją reprezentację o działanie członków zarządu lub skorzystać z prokury łącznej albo mieszanej.

Trzeci problem zarysowany w doktrynie dotyczy konsekwencji umownej modyfikacji zasad reprezentacji w spółkach kapitałowych. Zgodnie z prezentowanym w literaturze przedmiotu stanowiskiem, jeżeli w umowie spółki zawarta jest klauzula, zgodnie z którą w przypadku zarządu wieloosobowego spółkę reprezentuje na przykład dwóch członków zarządu i nie ma odniesienia do reprezentacji mieszanej (członka zarządu z prokurentem), to należy uznać, że ta ostatnia jest niedopuszczalna¹⁵. Z drugiej strony w doktrynie pojawiają się także stanowiska przeciwnie. Zgodnie z ich brzmieniem treść art. 205 § 3 k.s.h. oznacza, że nawet jeżeli umowa spółki, regulując sposób reprezentacji spółki, pomija prokurentów, nie wyklucza to ustanowienia prokury jednoosobowej (samoistnej) czy łącznej (wieloosobowej) lub prokury, o której mowa w art. 109⁴ § 1¹ k.c., oraz — w razie ustanowienia prokury — nie ogranicza to praw prokurentów do reprezentacji spółki na zasadach wynikających z przepisów kodeksu cywilnego o takiej prokurze¹⁶. W ramach przedstawionego powyżej sporu należy zająć drugie ze wskazanych stanowisk. Po raz kolejny trzeba bowiem na podstawie art. 205 § 3 k.s.h. nadać prymat przepisom kodeksu cywilnego bezpośrednio regulującym instytucję prokury. Brak stosownego odniesienia się w postanowieniach umownych ustanawiających zasady reprezentacji w spółce kapitałowej do problematyki prokury nie unicestwia w ogóle możliwości jej ustanowienia. Wywołuje jedynie skutek w postaci tego, że zastosowanie znajdą odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego określające zasady reprezentacji podmiotów gospodarczych z udziałem prokurentów. Za zasadne natomiast należy uznać wyłączenie możliwości ustanawiania prokury w sytuacji, gdy stosowne postanowienie umowy spółki wprost ustanawia taką regułę. Wskazać bowiem należy, że byłoby to postanowienie mieszczące się w granicach swobody umów. Jeżeli określona spółka zamierza oprzeć sferę reprezentacji wyłącznie na członkach zarządu, to nie ma przeciwwskazań, aby taką regulację wprowadzić do umowy spółki.

2. REPREZENTACJA SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH Z UDZIAŁEM PEŁNOMOCNIKÓW

Podstawowym problemem w zakresie reprezentacji spółek kapitałowych z udziałem pełnomocników jest to, czy umowne modyfikacje zasad reprezentacji w spółkach kapitałowych mogą wprowadzać unormowania uprawniające pełnomocników do uczestniczenia w procesie reprezentacji łącznie z członkami zarządu oraz prokurentami. W doktrynie zarysowały się w tym zakresie dwa skrajne po-

¹⁵ D. Kupryjańczyk, *op. cit.*, s. 808.

¹⁶ A. Nowacki, *op. cit.*, s. 1191–1192.

głądy. Z jednej strony liczną reprezentację stanowią głosy dopuszczające taką możliwość. Wskazuje się, że modyfikacja zasad reprezentacji w umowie spółki może polegać także na poszerzeniu możliwości reprezentacji mieszanej spółki ponad to, co wynika z modelu kodeksowego, to jest przez dopuszczenie reprezentacji spółki łącznie przez członka zarządu oraz pełnomocnika niebędącego prokurentem¹⁷. Jednocześnie przedstawiciele doktryny reprezentujący ten pogląd wskazują, że reprezentacja spółki kapitałowej przez członka zarządu oraz pełnomocnika jest możliwa tylko wtedy, gdy możliwość taką wyraźnie przewiduje umowa spółki¹⁸. Nie może zatem mieć miejsca sytuacja, w której do reprezentacji spółki kapitałowej przez członka zarządu łącznie z pełnomocnikiem miałoby dojść wyłącznie na podstawie treści udzielonego pełnomocnictwa. Z drugiej jednak strony przywoływane są w literaturze przedmiotu stanowiska, według których poprawność dominującego w piśmiennictwie poglądu dopuszczającego udział pełnomocników cywilnych w ramach zindywidualizowanych w umowie sposobów reprezentacji spółki podważa wykładnia art. 205 § 1 zd. 1 k.s.h., zgodnie z którą wyrażenie „sposób reprezentowania” obejmuje reprezentację spółki przez członków zarządu, przez członków zarządu i prokurentów oraz przez samych prokurentów¹⁹. W literaturze podkreśla się zatem, że nie jest dopuszczalne ustanowienie na podstawie art. 205 § 1 zd. 1 reprezentacji mieszanej członka zarządu z pełnomocnikiem zamiast prokurentem. Przesądzą o tym bowiem różnice między pełnomocnictwem a prokurą²⁰. Przyjmuje się tym samym, że nie jest możliwe umowne włączenie do tego katalogu osób reprezentujących spółki kapitałowe pełnomocników cywilnych. W tym kontekście jednoznacznie należy odrzucić drugi z przywołanych poglądów i opowiedzieć się za możliwością włączenia pełnomocników do procesu reprezentacji łącznej spółek kapitałowych. W tym miejscu należy ponownie odwołać się do brzmienia art. 205 § 1 zd. 2. Zgodnie z jego treścią, jeżeli umowa spółki nie zawiera żadnych postanowień w przedmiocie reprezentacji spółki kapitałowej, to zastosowanie znajdują regulacje ustawowe. Tym samym przepis jednoznacznie dopuszcza umowną modyfikację zasad reprezentacji spółki. Możliwość modyfikowania regulacji ustawowej należy rozumieć szeroko, to znaczy zarówno w wymiarze ilościowym (zmniejszenie lub zwiększenie liczby osób wymaganych do skutecznej reprezentacji spółki), jak i jakościowym (wyłączenia lub włączenia określonych kategorii podmiotów do katalogu uprawnionych do reprezentacji spółki). W konsekwencji, o ile regulacja umowna mieści się w granicach zasady swobody umów, to może ona przewidywać reprezentację łączną spółki kapitałowej z udziałem pełnomocników cywilnych. Poza przedstawionym powyżej zagadnieniem pozostaje kwestia udzielania pełnomocnictw cywilnych przez spółki kapita-

¹⁷ *Ibidem*, s. 1189.

¹⁸ R. Pabis, *op. cit.*, s. 679.

¹⁹ D. Kupryjańczyk, *op. cit.*, s. 809.

²⁰ *Kodeks spółek handlowych...*, s. 1000.

łowe na zasadach ogólnych przewidzianych w kodeksie cywilnym. Zagadnienie to nie jest bowiem sporne w doktrynie prawa.

PODSUMOWANIE

W odniesieniu do problematyki reprezentacji spółek kapitałowych z udziałem prokurentów i pełnomocników należy stwierdzić, że w doktrynie prawa występują liczne rozbieżności w tym zakresie. Podkreślenia wymaga również to, że prezentowane stanowiska są niekiedy skrajne i nie dają się ze sobą w żaden sposób pogodzić. Podsumowując poruszone w opracowaniu kwestie problematyczne, należy jeszcze raz stwierdzić, że po pierwsze w świetle obowiązujących przepisów prawa i jasnego rozdzielenia prokury łącznej i prokury mieszanej w przypadku udzielenia tej pierwszej do skutecznego złożenia oświadczenia woli przez prokurenta będzie konieczne współdziałanie co najmniej z jeszcze jednym prokurentem, przy czym nie wyklucza to dodatkowego udziału członka zarządu w podejmowanej czynności. Po drugie w przypadku udzielenia prokury samoistnej, nawet w sytuacji obowiązywania w spółce kapitałowej modelu reprezentacji łącznej, prokurent będzie umocowany do samodzielnego reprezentowania spółki. Po trzecie tylko wyraźne wyłączenie w umowie spółki możliwości ustanawiania prokurentów będzie wywoływało taki skutek. We wszystkich wskazanych powyżej przypadkach priorytet należy przyznać bowiem przepisom Kodeksu cywilnego, dla których ograniczenia nie stanowią przepisy Kodeksu spółek handlowych. W odniesieniu zaś do problematyki udziału pełnomocników w procesie reprezentacji łącznej spółek kapitałowych należy wskazać, że jest on dopuszczalny pod warunkiem, że postanowienia umowne mieszczące się w granicach zasady swobody umów przewidują taką możliwość. Mając powyższe na uwadze, należy jednoznacznie stwierdzić, że problematyka udziału prokurentów i pełnomocników w procesie reprezentacji spółek kapitałowych jest niezwykle kontrowersyjna i może rodzić liczne problemy praktyczne.

REPRESENTATION OF CAPITAL COMPANIES WITH THE PARTICIPATION OF PROXIES AND CIVIL REPRESENTATIVES

Summary

The article based on the dogmatic research and desk research methods is a synthetic review of legal regulations and doctrine views presented in the context of the principles of proxies and civil representatives' participation in the process of representing capital companies. Two research problems were analyzed. First of all, the study is an attempt to answer the question of what the relations between the regulations provided for in the Commercial Companies Code and the provi-

sions provided for in the Civil Code regarding the representation of capital companies by proxies are. Secondly, it discusses the terms and circumstances under which it is permissible to represent capital companies through the civil representatives.

Keywords: capital companies, representation, proxy, civil representative

BIBLIOGRAFIA

- Grykiel J., *Prokura łączna po nowelizacji*, „Monitor Prawniczy” 2018, nr 4.
- Kidyba A., *Kodeks spółek handlowych*, t. 1. *Komentarz do art. 1–300*, Warszawa 2020.
- Kodeks spółek handlowych*, t. 2A. *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 151–226*, red. A. Opalski, Warszawa 2018.
- Kupryjańczyk D., [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. Z. Jara, Warszawa 2017.
- Nowacki A., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, t. 1. *Komentarz. Art. 151–206 KSH*, Warszawa 2018.
- Pabis R., [w:] *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. J. Bieniak *et al.*, Warszawa 2019.
- Szajkowski A., Tarska M., [w:] Sołtysiński S. *et al.*, *Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz*, t. 2, Warszawa 2005.
- Ustawa z 23 kwietnia 1964 roku — Kodeks cywilny (Dz.U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.).
- Ustawa z 15 września 2000 roku — Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.).